Lietas Nr. C15229416
Lietas arhīva Nr. C-2294-16/17

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Jelgavā, 2016.gada 24.oktobrī

Jelgavas tiesa

tiesnese M.Griķe

rakstveida procesā

civillietā

/pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu Civilprocesa likuma 30.^{3} nodaļas kārtībā.

Aprakstošā daļa

Jelgavas tiesā ierosināta civillieta /pers. A/ (turpmāk arī prasītāja) maza apmēra prasībā pret atbildētāju /pers. B/ (turpmāk arī atbildētājs), ar prasījumu piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai nepilngadīgā bērna /pers. C/ ikmēneša uzturam uzturlīdzekļus 25% apmērā no Latvijas Republikā noteiktās minimālās mēnešalgas apmēra, kas ir EUR 92,50, līdz bērna 7 gadu vecumam un no bērna 7 gadu vecuma līdz bērna pilngadībai 30% apmērā no Latvijas Republikā noteiktās minimālās mēnešalgas apmēra, bet ne mazāk, kā noteikts Latvijas Republikas Ministru kabineta Nr.348 noteikumos un kārtībā, sākot ar 2016.gada 1.augustu līdz bērna pilngadības sasniegšanai. Prasītāja norādījusi, ka samaksa veicama uz prasītājas kontu - Swedbank – /konta numurs/.

Prasībā norādīti apstākļi, ka pušu meita /pers. C/ ir pilnā prasītājas aprūpē un viņa vienpersoniski veic bērna ikdienas aprūpi un nodrošina bērnu ar visu nepieciešamo. Atbildētājs atsakās maksāt uzturlīdzekļus.

Prasību pamato ar Civillikuma 179.pantu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam", Civilprocesa likuma 28.panta otro daļu, 93.pantu.

Ievērojot, ka maksājumu kopsumma prasības iesniegšanas dienā nepārsniedz EUR 2100, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.^{19} panta otro daļu, ierosināta lieta par maza apmēra prasību.

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmā daļa nosaka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā. Pusēm ir savlaicīgi paziņots par datumu, kad tiesas sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā (lietas lapa 17, 18).

Prasītāja ceļot prasību norādījusi, ka nevēlās, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē (lietas lapa 7). Tiesā nav saņemts prasītājas paziņojums par nepieciešamību iztiesāt lietu tiesas sēdē.

Atbildētājam, saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{21} un 250.^{22} panta prasībām, nosūtīts prasības pieteikums un paskaidrojuma veidlapa, izskaidrotas tiesības lūgt lietas izskatīšanu tiesas sēdē, kā arī citas procesuālās tiesības, noteikts termiņš rakstveida paskaidrojuma iesniegšanai (lietas lapa 15).

Atbildētājam sūtītā korespondence ir saņemta atpakaļ tiesā ar norādi par atstātu aicinājumu (lietas lapa 19 – 27). Atbildētājs paskaidrojumus nav sniedzis, iebildumus nav cēlis, lūgumus nav pieteicis. Par uzsākto tiesvedību atbildētājam paziņots Civilprocesa likuma 148.panta kārtībā, atbilstoši Dzīvesvietas deklarēšanas likuma un Civilprocesa likuma 26.panta pirmās daļas noteikumiem, nosūtot dokumentus uz atbildētāja deklarētās dzīvesvietas adresi (lietas lapa 12), tāpat atbildētājam paziņots par lietas izskatīšanas laiku un vietu, un kārtību (lietas lapa 18). Tas, ka persona nav gādājusi, lai sūtījumu saņemtu, nevar kavēt lietas iztiesāšanu.

Motīvu daļa

Novērtējot prasības pieteikumā norādītos apstākļus kopsakarā ar lietā esošajiem rakstveida pierādījumiem, tiesa secina, ka prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Puses ir 2013.gada 17.septembrī dzimušās /pers. C/ vecāki, kas apstiprinās ar lietā iesniegto dzimšanas apliecības kopiju (lietas lapa 9). Bērnam ir pilni 3 gadi.

Ar izdrukām no Vienotās Migrācijas informācijas sistēmas ir pierādīts, ka prasītājas un nepilngadīgā bērna dzīvesvieta ir vienā adresē (lietas lapas 11, 13).

Tiesai nav pamats apšaubīt, ka nepilngadīgā bērna dzīvesvieta ir pie prasītājas un viņa īsteno bērna aizgādību.

1989.gada 20.novembra ANO "Konvencijas par bērna tiesībām" 27.panta pirmā daļa nosaka, ka ikvienam bērnam ir tiesības uz viņa fiziskajai, intelektuālajai, garīgajai, tikumiskajai un sociālajai attīstībai nepieciešamo dzīves līmeni. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecākiem vai citām personām, kas audzina bērnus, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Minētā likuma 10. panta pirmā daļa nosaka, ka bērnam ir tiesības uz tādiem apstākļiem (atbilstošs uzturs, apģērbs, pajumte), kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību.

Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka vecāku pienākums atbilstoši Civillikuma noteikumiem ir samērā ar mantas un sabiedrisko stāvokli rūpēties par sava bērna dzīvību un labklājību, sagādāt viņam uzturu, tas ir, dot ēdienu, pajumti, apģērbu, kopt, audzināt un

skolot viņu. Šī panta otrā daļa nosaka, ka vecāku pienākums ir sagatavot bērnu pastāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes.

Saskaņā ar Civillikuma 177.panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā. Aizgādība ir vecāku tiesības un pienākums rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Rūpes par bērnu nozīmē viņa aprūpi, uzraudzību un tiesības noteikt viņa dzīvesvietu. Bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam).

Civillikuma 179.panta pirmajā un otrajā daļā noteikts, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem. Savukārt Civillikuma 179.panta piektajā daļā noteikts, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" (turpmāk – Ministru kabineta noteikumi) 2.1. un 2.2.punktu katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt katram savam bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas un no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai minimālos uzturlīdzekļus – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Prasības celšanas un lietas izskatīšanas laikā, saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.augusta novembra noteikumu Nr. 656 "Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktu, minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 370 EUR.

Vecāku pienākums apgādāt bērnus ir absolūts, un vecākiem saviem bērniem ir jādod ne vien uzturs, bet arī nepieciešamais atbalsts bērna dzīves kvalitātes uzlabošanai un viņu pilnvērtīgai attīstībai.

Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājs pilda pienākumu dot bērnam /pers. C/ uzturu, jo ar noteiktiem pierādījumiem, saskaņā ar Civilprocesa likuma 10.pantu, 93.panta pirmo daļu, tas nav pierādīts.

Atbildētājs pēc tiesas pieprasījuma pierādījumus savam mantiskajam stāvoklim nav iesniedzis. Tomēr tiesa uzskata, ka prasītājas pieprasītais uzturlīdzekļu apmērs neprasa vērtēt atbildētāja mantisko stāvokli, jo tas ir Ministru kabineta noteikumu noteiktajā minimālajā uzturlīdzekļu apmērā, kuru, saskaņā ar Civillikuma 179.panta piekto daļu, katram vecākam, neatkarīgi no viņa spējām un mantiskā stāvokļa, ir pienākums nodrošināt saviem bērniem.

Novērtējusi lietas materiālus un ņemot vērā atbildētāja kā tēva pienākumu piedalīties bērna uzturēšanā, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma un no atbildētāja nepilngadīgās meitas /pers. C/ uzturēšanai ik mēnesi ir piedzenami Ministru kabineta noteikumos noteiktie minimālie uzturlīdzekļi, t.i., 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas ik mēnesi līdz bērna 7 gadu vecuma sasniegšanai, bet no bērna 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai ir piedzenami uzturlīdzekļi 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Tiesa atzīst, ka bērna interesēs un procesuālās ekonomijas nolūkā ir noteikt piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru procentuāli, atbilstoši bērna vecumam, jo mainoties valstī noteiktās minimālās darba algas apmēram, automātiski izmainās piedzenamo uzturlīdzekļu apmērs.

Ievērojot Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 29.augusta spriedumā (lieta Nr. SKC-556) sniegto tulkojumu Latvijas Republikas Satversmes 92.pantam un Civilprocesa likuma 1.pantam savstarpējā saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, kur Senāts atzīst, ka prasības par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam tie piedzenami no brīža, kad celta prasība tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi no atbildētājas par labu prasītājai nepilngadīgā bērna uzturam ir piedzenami, sākot no prasības celšanas brīža tiesā, t.i., no 2016.gada 2.septembra līdz bērna pilngadībai, nevis, kā lūdz prasītāja no 2016.gada 1.augusta.

Civilprocesa likuma 203.panta ceturtā daļa nosaka, ja pēc tam, kad likumīgā spēkā stājies spriedums, ar kuru no atbildētāja piespriesti uzturlīdzekļi, mainās apstākļi, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga, iesniedzot jaunu prasību, prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa nosaka, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai daļai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji – prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu.

Tiesas izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 33.panta otro daļu ir valsts nodeva, kancelejas nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktu prasības summa, no kuras ir aprēķināms maksājamās valsts nodevas apmērs prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu, ir maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas šajā gadījumā ir EUR 1110 (25% no mēneša darba algas EUR 370 = EUR 92,50 x 12 mēneši = 1110/100*15= EUR 166,50). Par šādu naudas summā novērtējamu prasību, saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu, ir maksājama valsts nodeva EUR 166,50.

Lietā taisīti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi – par tiesas dokumentu un pavēstu nosūtīšanu (Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts) summā EUR 6,28 (lietas lapa 2), kas saskaņā ar tiesu praksi, Civilprocesa likuma 33., 39., 40., 41.pantu, jāpiedzen no atbildētāja valsts labā, nosakot termiņu tā labprātīgai izpildei, saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, nosakot pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tiesas izdevumu samaksu valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu, atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 8., 97., 193. un 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda:

apmierināt pilnīgi /pers. A/ maza apmēra prasību pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu Civilprocesa likuma 30.[3] nodaļas kārtībā.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, bērna /pers. C/ (/pers. C/), personas kods /personas kods/, uzturam uzturlīdzekļus 25% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi, sākot no 2016.

gada 2.septembra līdz bērna septiņu gadu vecumam, bet no bērna septiņu gadu vecuma līdz bērna pilngadībai – 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas katru mēnesi.

Uzturlīdzekļus ieskaitīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, kontā Nr. /konta numurs/, AS "Swedbank".

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu Latvijas Republikai valsts nodevu EUR 166,50 (viens simts sešdesmit seši eiro un 50 eiro centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus EUR 6,28 (seši eiro un 28 eiro centi).

Par labu valstij piedzītā valsts nodeva EUR 166,50 maksājama Valsts kasē, NMR. 90000050138, konts LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22, kods 0539.

Par labu valstij piedzītie ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi EUR 6,28 maksājami: ekonomiskās klasifikācijas kods – 21499, saņēmējs Tiesu administrācija, Ūnijas iela 8 k-9, Rīga, NMR. 90001672316, ar PVN apliekamās personas reģ. Nr. 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konts LV51TREL2190458019000.

Noteikt /pers. B/termiņu labprātīgai sprieduma izpildei 10 (desmit) dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas, uzliekot par pienākumu iesniegt Jelgavas tiesā pierādījumus par tā izpildi.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no 2016. gada 24. oktobra, Zemgales apgabaltiesai, apelācijas sūdzību iesniedzot Jelgavas tiesā, ja pastāv Civilprocesa likuma 440.^{2} pantā noteiktie apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamati.

Tiesnese M.Griķe